

Açò va anar i era un cas que passà entre un corb i una rabosa en un indret de la majestuosa serra de Castalla.

Ja sabeu tots com és la rabosa: té un cos molt llarg i pelut, unes cames molt lleugeres, una cua grossa i estarrufada de pèls molt llargs, i un morret molt prim que li dona, amb els ulls verdosos i llampeguejants, un aspecte ben astut.

Quant al corb, el deveu conèixer també: qui no ha vist aquest ocell gros i negre que sol volar hores i hores, seré i aristocràtic, enmig del cel blau? Sí, sí; té unes ales fortes i aquell color de les nits de temporal. Ah!, però, tanmateix, té un gran defecte: que a voltes és molt babau. "Oc, oc!", gralla seguit amb la seua veuassa de nas. I d'allà baix, de la terra, els xicons que van a la dula li criden:

*Oc, oc, oc!
L'àguila, el corb!
El rei s'ha mort
davall les Penyes de Monfort!*

L'àguila no hi va, a les Penyes de Monfort; però el corb sol ser tan crèdul, que agafa el camí entre les ales i allà se'n va a veure si hi ha de veres un rei mort. I hi arriba i veu que no hi ha, no dic un rei mort, ni tan sols un miserable xotet.

En veritat, hi ha dies que és molt alficòs el corb, tant, que una volta... Escolteu.

Un matí de primavera, la vespra del Corpus, el corb va alçar el vol per tal d'anar a comprar alguna menja extraordinària per a la festa. Eren les deu tocases i no es veia al cel ni una boireta. El corb estava molt content de veure com es notava ja al camp la primavera, que a tots fa bullir la sang. A ell li donava ganes de menjar, sobretot de menjar menges delicades. Tingué una pensada... I va enfilarse cap a les Illes Balears.

Van passar prop, per davall d'ell, les altes muntanyes, els blancs pobles de la Marina amb els emblanquinats riurats, i, de seguida, la mar, ampla, blavíssima i amb aquell fumet misteriós en la ratlla de l'horitzó.

El corb volava alt; la remor de les ones arribava a les seues oïdes com una temerosa carícia. Dues hores més tard, ja era a la mateixa illa de Mallorca.

Va davallar en un camp d'ametlers i, ara un pas ara un altre, va fer cap al primer poble. En una botiga dels afores, darrere el taulell, hi havia una dona endolada:

—Què desitgeu d'aquesta vostra casa? —digué tota complida.

—Vull comprar un bocí de formatge per obsequiar la corba i els corbatons.

La vella li'n serví un bocí del més bo, d'aquest groc i mantegós que tan bé saben fer a les Illes.

Aleshores, ara un pas ara un altre, el corb va travessar de nou el camp d'ametlers, i, arribat al marge, va començar a enlairar-se, suaument, per tornar-se'n. Va refer el camí de vinguda i heus-lo ja de retorn volant per la seua estimada Foia de Castalla.

Quan creuava per damunt dels olivars del racó de l'Espartosa, clapejats de mates de romaní i espígol, va sentir una veu amable que venia d'allà fondo.

—Eh, compare corb!

Era la rabosa, que passejava per la vora d'una rambla. El corb la va albirar allà baix i va comprovar satisfet que ella li feia un gest amistós amb la pota. Tot seguit baixà i planà uns metres al seu damunt per saludar-la. Ell duia la compra, com tenia per costum, en el seu bec.

—Bon dia, corb! —va dir la rabosa somrient-li.

D'on vens tan enjorn?

El corb, que era educat, va obrir la seua bocota i va respondre:

—De Malloorca!

Però l'havia oberta tant que li va caure el formatge. Sentí un esglai al cor i un esclafit de rialla de la pèrfida amiga, la rabosa, que empomà el formatge abans que arribàs a terra i va eixir fugint com un llamp.

Algunes setmanes més tard, es va esdevenir que el corb, volant un dia, es trobà com qui diu cara per cara de la rabosa. Ell, al primer colp d'ull, distingí que ella duia un bon tros de carn entre les dents i que anava de pressa camí del seu cau. I va pensar: «Ara, li preguntaré d'on ve, com ella va fer amb mi, i, quan li caurà la carn, li la llevaré d'un arrap i quedarem en pau del formatge que em furtà». I com ho pensava ho digué:

—Bon dia, comare! D'on vens?

Ella, tan astuta com sempre, va serrar les dents estretament i va deixar anar:

—De Sardènia! —que no li isqué clar del tot.

I continuà corrent sense que li caigués la carn.

El pobre corb se'n va haver d'anar una altra volta dient-se tot desconhortat: «Com és de sabuda la comare rabosa! Mai no podré enganyar-la».

Però ja se sap que qui percaça troba, i, a la fi, un dia o altre se'n pot presentar l'avinentosa.

Aquell dia, només eixir del seu cingle, el corb ja albirà la rabosa allà fondo, passejant pel mig d'un pla de romanins, timons i argelagues negres florides.

—Oc, oc, oc! —va grallar el corb alegrement.

I és que ja duia més que pensada la malifeta.

—Hola, compare corb! —saludà deferent la rabosa.

—Fa bon dia, comare —prosseguí el corb tot conversador i fins i tot una mica poeta—: veig moltes flors, el sol em calla, m'arriba l'aroma del timó. Estic content.

—Ja ho veig, ja! —comentà ella una miqueta envejosa—. Però, es pot saber que et passa que balles de satisfacció? Perquè el sol calfa molts dies i flors n'hi ha pertot d'ençà que s'ha acabat l'hivern.

—Ah! —començà a explicar-se ell—. És que allò que passa avui, no s'esdevé cada dia. Avui és festa grossa!

—Parla d'una vegada! —cridà la rabosa tota encuriosida—. I sobretot, no estigues allà dalt, tan alt. Para't en aqueix pi descopat i en parlarem.

El corb no s'ho feu pregar dues vegades; s'espuntà per l'aire clar i es parà molt ufanós damunt d'un cimbal. Des d'allí continuà la conversa:

—Estic convidat a una boda, comare: per això em trobe tan content... Et recordes de cert bocí de formatge de Mallorca?... Doncs allà on vaig, n'hi trobaré uns pans tan preciosos i de tantes varietats, que d'aquell ja no en faré cas.

—No en parlem —argüí la rabosa—, que aquell formatge me'l vaig guanyar en lluita neta, i el passat passat és.

—No... si t'ho dic perquè sàpies quant que vaig a divertir-me. Hi ha allà tota mena de menges delitoses: dolços de tota classe... el carabassat, el torró de Xixona, els pastissos d'ametla, les ametles ensucrades d'Alcoi, el *padou* de Castalla... També hi ha coses salades que et fan unes ganes de beure!... com el torrat d'Elx, els tramussos de la Ribera... I fruites? Fruitos de tota llei: figues de Benicarló...

—Ai! Amb tant com a mi m'agraden les figues! —no pogué estar-se d'interrompre la rabosa.

—Figs de Benicarló —continuava el corb torturant-la, taronges de Carcaixent, cacauets de l'horta de València, i...

—No digues més, corb de la picoleta —digué l'envejosa, que ja no hi podia més—, puix se m'entelen els ulls i se'm fa la boca aigua.

—Està bé, però...

El corb es quedà dubtant.

—Però què? —inquirí ella àvidament.

—No res... Que anava a convidar-te, perquè em dona llàstima que no tasses tanta cosa bona, però...

—Ah, gràcies, compare corb. Però, què es això de tant de «però»?

—És que tu, animeta de Déu...!, és que tu no pots venir on fan la boda!

—I això?

—Perquè la boda és en el cel!

La rabosa obrí la seua boca presumida i va mostrar uns queixals llunts com a navalles.

–I tu, no m’hi podries apujar? –proposà ella.

Això és precisament el que el corb volia, però va dissimular el seu gran goig.

–Dona, si no tens por... perquè podries caure.

–Apuja’m, apuja’m allà dalt –digué la goluda.

No en tinc por, no. Et muntaré damunt l’esquena i m’agafaré bé de les teues plomes.

El corb ja no hi va objectar res més. Saltà del cim en terra, al costat de la rabosa.

–Munta, raboseta –continuà fingint el corb–; així aniré acompanyat i no m’avorriré en tan llarg viatge.

–Allò és molt amunt?

–Mil voltes més amunt que els núvols més alts, comare rabosa.

–M’esgarri de pensar-ho! –feia ella–. Però no puc, no puc resistir-ho... Figes de Benicarló, torró de Xixona... i per no embafar-nos massa, taronges, llimes, els tramussets...

–Munta, munta, comare, que farem tard –deia el corb rient per davall del bec.

La rabosa se li eixancà damunt l’esquena; el corb estengué les seues alasses negres i blavoses i pegà un botet... Ja volaven!

–Eu! Amb quina facilitat! –se’n meravellava la rabosa. I alhora s’agafava com podia a les plomes de darrere del coll del corb.

Donava gust de veure l’estranya parella. Alguns ocells que els passaven prop, se n’anaven morts de riure. Les rialles esclafien per totes bandes. Les blanques, en els arbres, els feien estrambòtiques veuarres.

–Estem ja molt alts? –preguntava temorenc la raboseta.

–No massa: a cent cinquanta brases.

Zag, zag, feien les ales del corb. Aquest no parava de volar, amunt, amunt. Ell ben bé podia mirar cap avall, però ella no veia més que el cel i l’esquena del corb.

–Corb, com es veu el món?

–Com una foia de gran.

Zag, zag, zag.

–Corb, com es veu el món?

–Com una era.

Zag, zag, zag.

–Corb, arribem ja?

–Encara no.

Zag, zag, zag.

Allò no podia ser. Ella continuava sense veure res; però ell mateix ja no veia ni terra, ni pobles ni muntanyes. Tot el món, tan gran com és, amb els seus rius, llacs, mars, camps, serres, ciutats i viles, tot era una bola blava allà avall, molt avall. El corb i la rabosa, al seu torn, de tan alts com es trobaven ja no es veien de baix, de la terra.

–Compare, com es veu el món?

–Em fas un tocat, rabosa...! Com una pilota!

I en això va pensar el corb: «Ja deu ser bo el bac!»

–Rabosa amiga, estimada comare –va dir tot melós, com li havia ensenyat la blanca garneua (i el cor li remordia)–, vols fer-me un petit favor?

–Tu diràs, compare corb.

–Solta’t una miqueta del meu coll, que m’agafa pantaix.

–Tinc por de caure.

–Amitjana’t bé, que no cauràs... És que no puc alenar com cal, comare rabosa, i, si no alene bé, caurem tots dos.

Ella tingué un horrorós dubte; però, què havia de fer? Confià i es va soltar del coll, amb la qual cosa es quedà com qui diu sense cap aguant damunt aquella esquena lluenta. Llavors, ell, ràpid com un llamp, va pegar dues fortes alades i es girà panxa en amunt amb una gran llestesa, i la rabosa va caure rabent per l’immens espai.

El corb arribà a sentir:

–Ah, traïdor, més que traïdor...!

I ja no oí res més.

El corb, que no anava a cap boda –com ja deveu haver endevinat–, es va quedar volant en cercles majestuosos i després començà un suau descens. Somreia amb una indubtable satisfacció (la de la venjança), però ben endins del cor sentia una gelor estranya. Perquè la rabosa és segur que anava a morir estavellada contra terra.

Mentrestant, la rabosa baixava, baixava, com una centella. Però el món era tan lluny!

Per fi, ja veia la terra com una era; a l'acte, més gran, com una foia... Ara més, ara més!... Ja s'hi destriava tot clar: les serres, com enormes arrugues; els boscs com immenses taques verdes; els bancals. El personal també, com formiguetes!

La rabosa s'encomanà a Déu nostre Senyor. Demanà perdó, la pobra, dels conills devorats, de les gallines degollades i fins i tot dels xotets desapareguts. I cridava amargament:

*Si d'esta escape i no morc
no aniré a més bodes amb corbs!*

Després, la seua súplica a la divinitat contenia pràctics suggeriments:

–Senyor, feu-me caure en un pallús o en un regat!

I es posà a repetir frenèticament:

–Pallús o regat! Pallús o regat! Pallús o regat!

I de sobte, xooooop! Havia arribat a terra! I on direu que va caure? Doncs en la mateixa bassa dels Ullals, on naix el riu de Castalla, és a dir, en una terra pantanosa on el tarquim tenia qui sap els pams.

Ella sí que va salvar la vida, però es va quedar com atarantada del bac, de la por i del remull, i, a més, el fang se li n'havia entrat pels ulls, la boca i les orelles. Tanmateix, va poder fer un estorç, aconseguí traure el cap del fangar i va eixir ranquejant per la riba de la bassa tan de pressa com podia. I orientant-se de seguida, tirà cap a la pròxima serra, mentre que sentia, com un somni, unes veus d'home i de xic que deien:

–Pare, pare! Això que volava i ha pegat dins la bassa dels Ullals, era una rabosa?

–Calla, calla, fill! Com pot volar una rabosa?

Enric Valor «El corb i la rabosa», *Rondalles valencianes*. Tàndem Edicions
(adaptació)